

Tiszteletbelidoktor-avatás a Hittudományi Egyetemen

Április 23-án az Evangelikus Hittudományi Egyetem tiszteletbeli doktorává avatta Kiss János nyugalmazott kapolcsi lelkészt. Kiss János 1951–52-ben himnológiai témából írt doktori disszertációt, melynek véleményezését a teológiai fakultás politikai okokból tagadta meg. A kutatást ezután is töretlenül folytatva évtizedeken keresztül hűséggel végezte lelkészi szolgálatát vidéki gyülekezetekben.

Alább közöljük az ünnepélyen elhangzott laudációt.

Kiss János 1920-ban született Sopronban mint a szombathelyi templomépítő lelkész unokája és Kiss Jenő teológiai tanár gyermeke. Anyai nagyapja, Jausz Vilmos ugyancsak soproni teológiai professzor volt.

Tanulmányait az elemi iskolától kezdve Sopronban végezte. A Pécsi Tudományegyetem Evangelikus Hittudományi karán szerzett kitűnő minősítésű lelkészi oklevelet 1942-ben.

Celldőmölkön végzett segédlelkészi szolgálatot.

1943-tól belföldi kutatási ösztöndíjjal a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán is folytatott tanulmányokat, de a lelkészi szolgálatot ezzel párhuzamosan is tovább végezte. Bölcsésztanulmányait a háború miatt nem tudta befejezni.

1944-től soproni segédlelkész és vallástanító lelkész.

Lelkipásztori munkája mellett rendszeres és kiterjedt himnológiai kutatást folytatott. Életébe azonban újra beleszóltak a keserű történelmi események. Épp doktori munkáján dolgozott, amikor a teológiai fakultást leválasztották a Pécsi Tudományegyetemről, így megszűnt a doktorálási lehetőség. Kiss János mégis töretlenül folytatta a kutatómunkát, ennek elismerése azonban máig váratott magára.

Az egyházi iskolák mellett való kiállása miatt már három gyermek apjaként családjától távolra, Tapolcára helyezték.

1953-ban a kapolcsi gyülekezet hívta meg lelkészéül. Egyházmegyei tisztségeket is vállalt jegyzőként, számvevőszéki tagként és elnökként. Írása és fordítása jelent meg a Magyar Egyházzene c. folyóiratban.

2000. áprilisában nyugállományba vonult és Felsőörsre költözött. Kedves falujával, Kapolccsal azonban azóta sem szakadt meg kapcsolata.

Kiss János kutatómunkáját 1951–52-ben készült disszertációjában összegzi. Címe: *A magyar evangélikus énekeskönyvek története különös tekintettel a dunántúli evangélikus egyházkerületben használt énekeskönyvekre.*

Mivel az ún. dunántúli énekeskönyv összeállításával, szerkesztésével és kiadásával kapcsolatos dokumentumok —többek között a Payr-hagyaték— a soproni tanítóképző bombázásakor és a várost ért más támadások idején megsemmisültek, különösen aprólékos és kiterjedt forráskutatással kellett feltárnia a gyülekezeti, egyházkerületi és országos levéltárak adatait. Munkáját a legtekintélyesebb evangélikus himnológusok —pl. Schulek Tibor— és egyháztörténészek támogatták.

Disszertációjának terjedelme a ma érvényes szabvány szerint meghaladja az 1000 oldalt. A mű négy kötetből áll. A bevezetésben evangélikus szempontból ad kiegészítést Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés* (Bp. 1950) című kötetéhez. A disszertáció első kötetében az 1805 és 1911 között megjelent (dunántúli, debreceni, nyfregyházi, szarvasi és békéscsabai) énekeskönyveket ismerteti. A második kötet énekelemzéseket tartalmaz, míg a harmadik az 1911-es énekeskönyv anyagát tárgyalja. A negyedik kötetben adattár és az énekszerzők életrajzának összefoglalása található.

Disszertációját többek között volt soproni tanára, Sólyom Jenő professzor is méltatta, a himnológiaival foglalkozó szakemberek, doktorandusok pedig ma is rendszeresen olvassák.

Tiszteletbeli doktorrá avatását, melyet a kapolcsi gyülekezet és a Nyugati-Dunántúli Egyházkerület püspöke indítványozott, Trajtler Gábor szakvéleménye alapján az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori és habilitációs tanácsa egyhangúlag javasolja.

Finta Gergely
(megjelent az *Evangélikus Élet* május 5-i számában)

„Közel van az Úr mindenkihez, aki hűséggel hívja őt” (Zsolt 145,18)

Személyes vallomás Weltler Jenőről halálának tizedik évfordulóján

Kedves testvéreim, örömmel és boldogsággal szívemben teszek vallomást előtetek Weltler Jenőről, a Lutheránia karnagyáról, mert szerettem őt. Szerettem gyermeki odaadással, fiúi rajongással, őszintén és önfeledten.

Nem csupán emberi tulajdonságaiért, hanem mert mindnyájunknál közelebb tudhatta magát Istenhez. Mert tudta, hogy az ember megismeréséből, egyéni céljainak kiteljesítéséből semmi sem következik, de az Isten megismerésének jutalma a teljesség. Mert Isten gyermekének és teremtményének tartotta magát, akinek védelemre és rejtkehelyre van szüksége. Ez a rejtkehely számára a lutheri teológia és az evangélikus egyházunk tanításához való tántoríthatatlan ragaszkodás volt. Mert őszönösen érezte, a hűség a legnagyobb erő. Mintha szívének legrejtettebb titka ez lett volna: a te hűséged megtartott téged. Hűséges csak az lehet, aki elhívott. Aki tudja, hogy egyetlenegy a fontos, a teljes életmű, az egész. Ezt azonban az ember nem tetteivel, hanem hűségével építi, aminek következtében Isten országának magasabb rendű valóságába nyer bepillantást. De tudnunk kell azt is, hogy az ember csak Jézushoz való hűségében válhat igazzá.

Weltler Jenőnek Luther tanításához való ragaszkodása Johann Sebastian Bach életművének szeretetteli megbecsülésében vált realitássá. Az ő művészete tartotta fogva egész szellemi és lelki életét. Ezért a Lutheránia tevékenységének középpontjába evangélikus zenei múltunk értékei mellett, mindenekelőtt Johann Sebastian Bach örökségének ápolását állította.